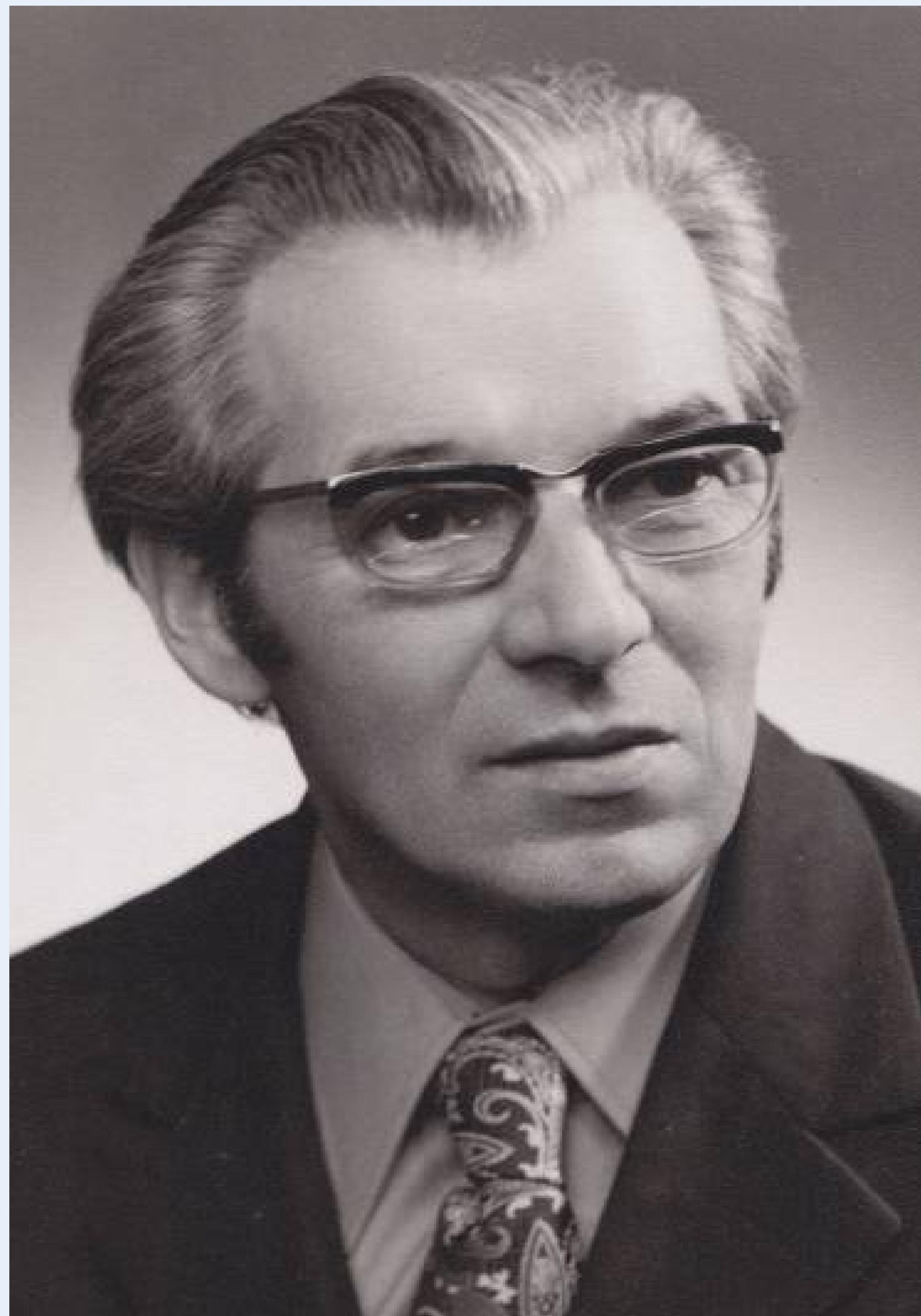

VILIAM TARJÁNYI

pedagóg, dirigent, skladateľ'

Zaslúžilý pracovník kultúry

Významný dlhoročný pedagóg, umelecký vedúci, dirigent a skladateľ, ktorý sa zaslúžil o nesmierny rozvoj a vynikajúce výsledky v oblasti záujmovej umenieckej činnosti v rámci mesta, kraja a republiky.

Narodenie: 21. 10. 1915 Prešov, Slovensko
Úmrtie: 10. 01. 1996 Prešov, Slovensko

Tarjányi

Detstvo, rodina, štúdium

Narodil sa 21. októbra 1915 v Prešove, ako najstarší zo siedmich detí prešovského elektrárenského robotníka Gejzu Tarjányiho a Ireny Tarjányiovej, rodenej Szűcsovej. Jeho hudobné vzdelanie sa začalo vyvíjať v rodinnom prostredí. Otec hral pomerne dobre na husliach a bol prekvapený synovým nesmiernym záujmom o hudbu, a preto sa rozhadol prvorodeného syna zasvätiť do tajov tohto umenia a hre na husliach. Po zvládnutí niekoľkých pesničiek ho otec zaradil do orchestra, ktorý vznikol na ulici, kde Tarjányiovci bývali a členmi orchestra boli robotníci, samoukovi. Nadanie mladého Viliama Tarjányiho sa rozvíjalo vďaka blízkosti takých mien, ako bol Mikuláš Moyzes a Ján Pöschl. Najstarší syn Viliam sa rozhadol stať hudobníkom a husliam sa chcel venovať aj profesionálne, ale jeho robotnícky pôvod túto cestu zahatal.

Po vstupe do ľudovej školy sa začal súkromne učiť hre na husliach u učiteľky Margity Pálovej. Po ukončení ľudovej školy prechádza na I. štátne gymnázium v Prešove a naďalej sa venuje hre na husliach. V hre sa zdokonaľuje u pani Margity Pálovej, neskôr u Rudolfa Voborského, profesora reálneho gymnázia.

Gejza Tarjáni - otec Viliama Tarjányiho

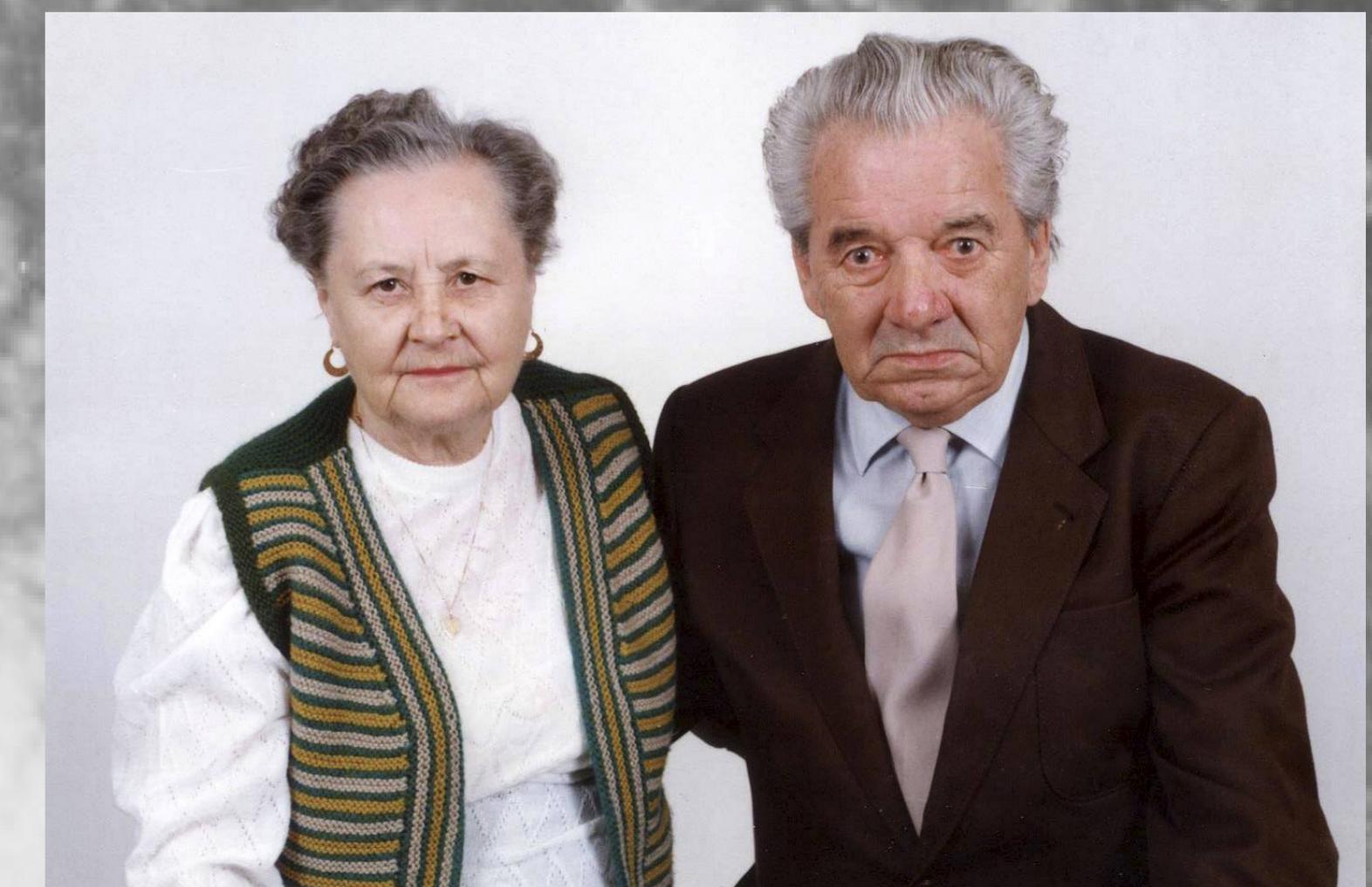
Dvojčičky Viliam a Anna Tarjányiovci, rok 1964

Viliam Tarjáni s dcérou Magduškou, rok 1952

Viliam Tarjáni s manželkou a deťmi, rok 1975

Viliam Tarjáni s manželkou Magdalénou Tarjányiovou, 45. výročie sobáša, 14.08.1994

Tarjáni

Detstvo, rodina, štúdium

V školskom roku 1927/1928 a 1928/1929 ukončil dve triedy štátneho čsl. reálneho gymnázia v Prešove. O jeho rýchлом umeleckom raste a napredovaní svedčí fakt, že bol v roku 1928 ako 13-ročný muzikant vybraný medzi najlepších interpretov na Slovensku, ktorí po návrate Jána Levoslava Bellu na Slovensko, za jeho prítomnosti, reprezentovali v Martine slovenskú hudobnú kultúru.

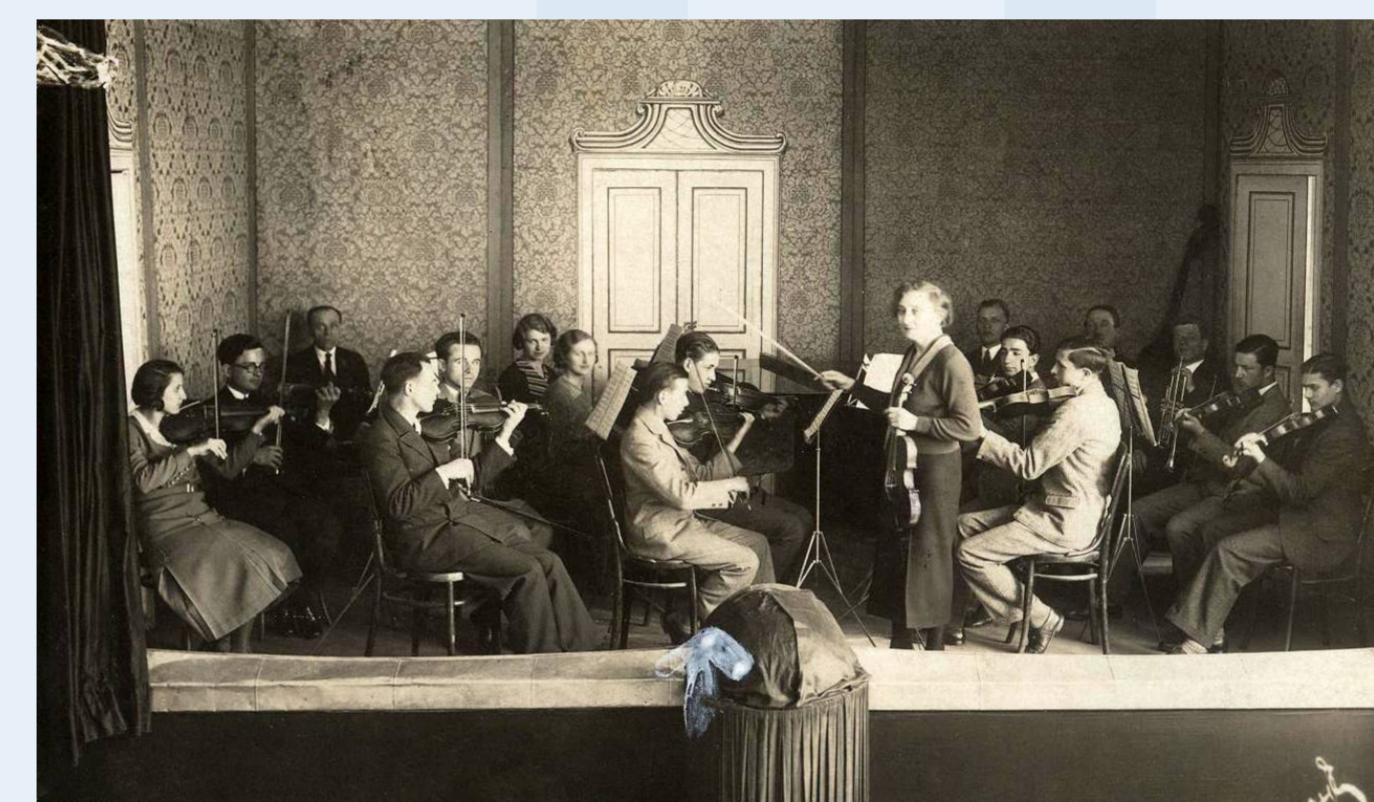
V školskom roku 1930/1931 a 1932/1933 ukončil dve triedy Gréckokatolíckej meštianskej školy v Prešove.

Ako syn robotníka a člena komunistickej strany musel ukončiť štúdium na gymnáziu. Využíva ponuku študovať v rokoch 1934/1935 – 1937/1938 na Gréckokatolíckom učiteľskom ústave v Prešove. O jeho hudobnom nadaní svedčia aj študijné výsledky na Gréckokatolíckom učiteľskom ústave v Prešove, kde počas štúdia v povinných učebných predmetoch vo všeobecnej náuke o hudbe a speve a v hre na husliach, je ohodnotený známkou „výborný“.

V hre na husliach a v hudobnej náuке získava nové znalosti a umelecký rast u prof. Alojza Kubištu a Jozefa Brabca. Patrí medzi najlepších študentov a v treťom ročníku začína učiť hudobnú výchovu na cvičnej škole, ktorá existovala pri učiteľskom ústave. Pri učiteľskom ústave pracoval aj spevácky zbor, vedený profesorom Kizákom a neskôr profesorom Husárom. Okrem toho, že v tomto zbere spieva, neskôr sa stáva aj vicedirigentom a na rôznych školských oslavách diriguje tento spevokol striedavo so svojimi učiteľmi. Svoj hudobný talent pri učiteľskom ústave prejavuje aj v balalajkovom orchestri, vedený profesorom Kortikovom.

Balalajkový súbor pri Ruskom učiteľskom ústave v Prešove s vedúcim Viliamom Tarjánym, rok 1937

Viliam Tarjányi, koncertný majster slávikového orchestra, pod vedením prof. Margity Pálovej, rok 1933

Dňa 14. júna 1938 po úspešnom štúdiu nadobudol vysvedčenie učiteľskej dospelosti pre školy ľudové s vyučovacím jazykom podkarpatorským.

Ďalšie odborné vzdelanie získava až po ukončení druhej svetovej vojny. V rokoch 1957 – 1959 študuje Viliam Tarjányi diaľkovo na Vyšszej pedagogickej škole v Prešove, kde získava teoretické znalosti v predmetoch hudobná náuka, intonácia, dirigovanie, ktoré pri svojej tvorivej dirigentskej a skladateľskej činnosti neskôr uplatnil.

Využíva každú možnosť získať v oblasti dirigovania čo najviac nových poznatkov na rôznych školeniach. Zo všetkých školení pre učiteľov hudobnej výchovy na Viliama Tarjányho najviac zapôsobili prednášky dr. Jozefa Plavca, významného českého hudobného teoretiaka a skladateľa, ktorý viedol školenie v Ledči nad Sázavou.

Pravidelne sa zúčastňoval i školení pre detské a dospelé spevácke zby, ktoré organizovali krajské osvetové strediská a Osvetový ústav v Bratislave. Na týchto školeniach prednášali poprední slovenskí odborníci ako Bartolomej Urbanec, Zdenko Nováček, dr. Ľudovít Rajter a iní. Tieto skúsenosti sa odzrkadľujú neskôr, keď na súťažiach dokáže dirigovaním preniesť fluidum svojho „JA“ na orchester i na publikum. Každú skladbu, ktorú dirigoval, si dopredu naštudoval, zžil sa s autorom a melódiou skladby. Za svoje dirigentské výkony bol pravidelne oceňovaný najvyšším ocenením.

Napriek tomu, že dostal lukratívnu ponuku založiť dychový orchester v Bratislave, celý svoj život prežil v Prešove. Zomrel 10. januára 1996, je pochovaný v Prešove na miestnom cintoríne.

Promocie v PKO v Prešove, 9.11.1960

Pomaturitné stretnutie po 45 rokoch, 19.10.1983

Tarjányi

Učiteľ'ské roky

Po ukončení Ruského učiteľského ústavu v Prešove sa v roku 1938 dostáva na svoje prvé učiteľské pôsobisko. Pôsobí a učí ako výpomocný učiteľ na ľudovej škole v dedine Kapišová vo Svidníckom okrese. Po ročnom pôsobení v obci Kapišová v školskom roku 1939-1940 miesto nedostáva. Po piatich mesiacoch čakania prijíma v roku 1940 ponuku založiť základnú školu v obci Lipová v Bardejovskom okrese.

Št. ľudová škola Kapišová, šk. rok 1938 - 1939

Št. ľudová škola Kapišová, šk. rok 1938-1939

Št. ľudová škola Kapišová, šk. rok 1938-1939

Ministerstvo školstva a národnej osvety v Bratislave č. j. 74/922/39-I/2 v Bratislave dňa 5. januára 1940 ustanovuje Viliama Tarjányiho na vlastnú žiadosť výpomocným učiteľom na Štátnej ľudovej škole s vyučovacím jazykom ruským v Lipovej, v školskom inšpektoráte v Bardejove. Súčasne bol poverený správou tejto školy. Keďže odmieta v obci Lipová založiť miestnu organizáciu Hlinkovej slovenskej ľudovej strany, je nútený odísť z učiteľských služieb a v októbri 1941 narukovať do Slovenskej armády. V roku 1943 odchádza na východný front.

Po skončení druhej svetovej vojny pôsobí ako učiteľ, pedagóg na viacerých školách: v rokoch 1951 – 1957 na Pedagogickej škole Klementa Gottwalda v Prešove vyučoval hru na husliach. Počas pôsobenia na Pedagogickej škole sa sformoval jeho profil ako učiteľa hudobnej výchovy, učiteľa hry na husliach, dirigenta a zbormajstra. V rokoch 1957 – 1958 pracuje na Osemročnej strednej škole Svojdomov v Prešove a v školskom roku 1958 – 1959 na Osemročnej strednej škole na Plzenskej ulici v Prešove. Počas pôsobenia na OSŠ v Prešove na Plzenskej ulici bol triednym učiteľom 6.C triedy.

Po diaľkovom štúdiu v rokoch 1957 – 1959 na Vyšszej pedagogickej škole v Prešove, štúdium odboru (špecializácie) slovenčina - hudobná výchova pre 6. – 9. ročník všeobecne vzdelávacích škôl nadobúda vysokoškolskú kvalifikáciu promovaný pedagóg a v školskom roku 1959/1960 nastupuje na Jedenástročnú strednú školu na Mudroňovej ulici. V januári 1961 došlo k inovácií, resp. k reorganizácii školského systému a vznikla Základná deväťročná škola na Mudroňovej ulici, kde pôsobí až do odchodu do dôchodku v roku 1978.

Pedagogický zbor učiteľov, 1950 -1954

Pedagogický zbor učiteľov, 1952 -1956

Popri vyučovaní hudobnej výchovy na druhom stupni Základnej deväťročnej školy na Mudroňovej ulici venuje svoju energiu, profesionálnu odbornosť, mimoškolskej činnosti. Vyučuje vybraných žiakov v hre na dychové hudobné nástroje, ktorí po prehrávkach stávajú sa platnými členmi Mládežníckeho dychového orchestra ODPaM Prešov. Pri škole pod vedením Viliama Tarjányiho pôsobila inštrumentálna skupina zložená z hráčov, hrajúcich na dychové nástroje, ktorí boli aj kmeňovými členmi Mládežníckeho dychového orchestra ODPaM Prešov.

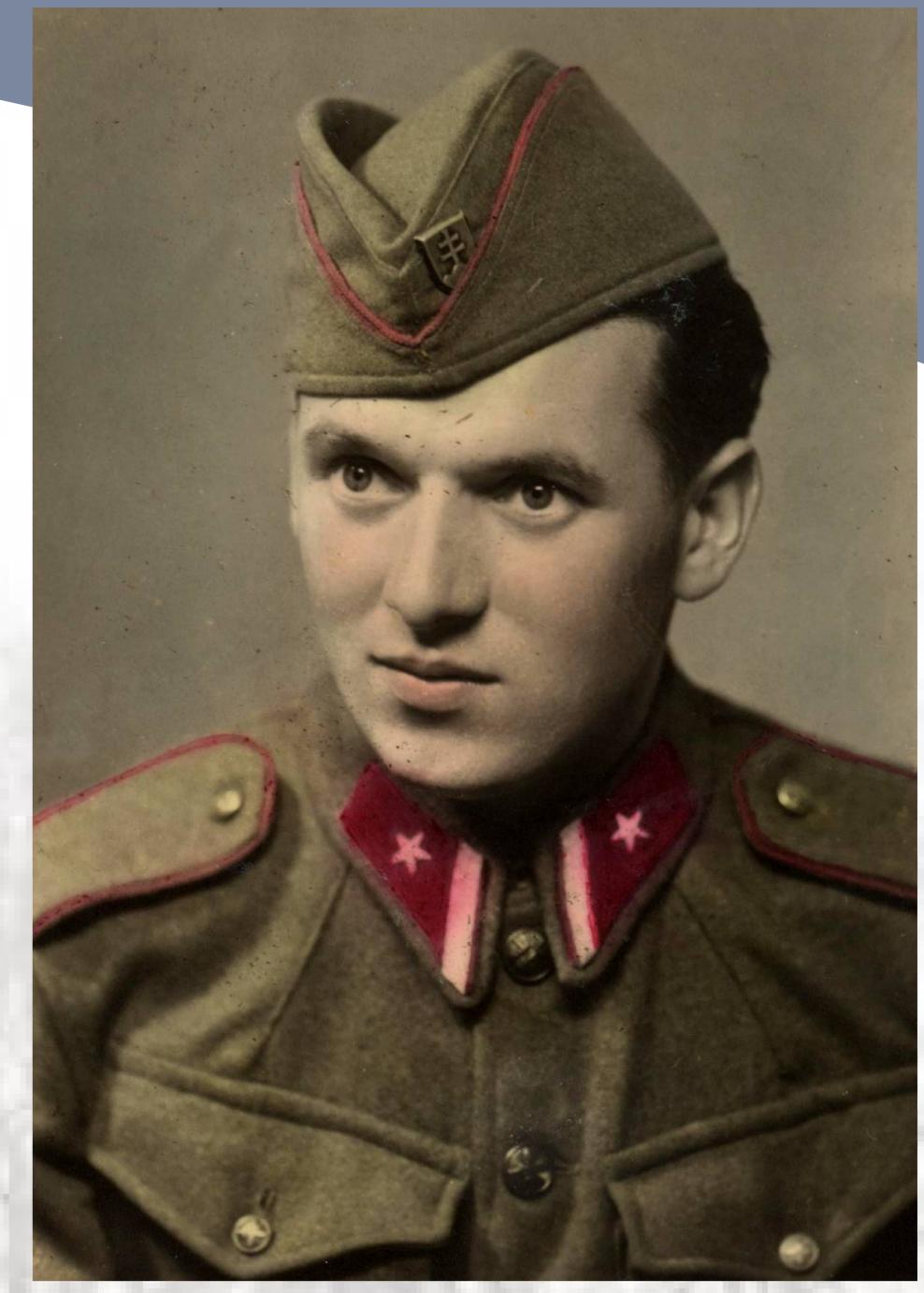
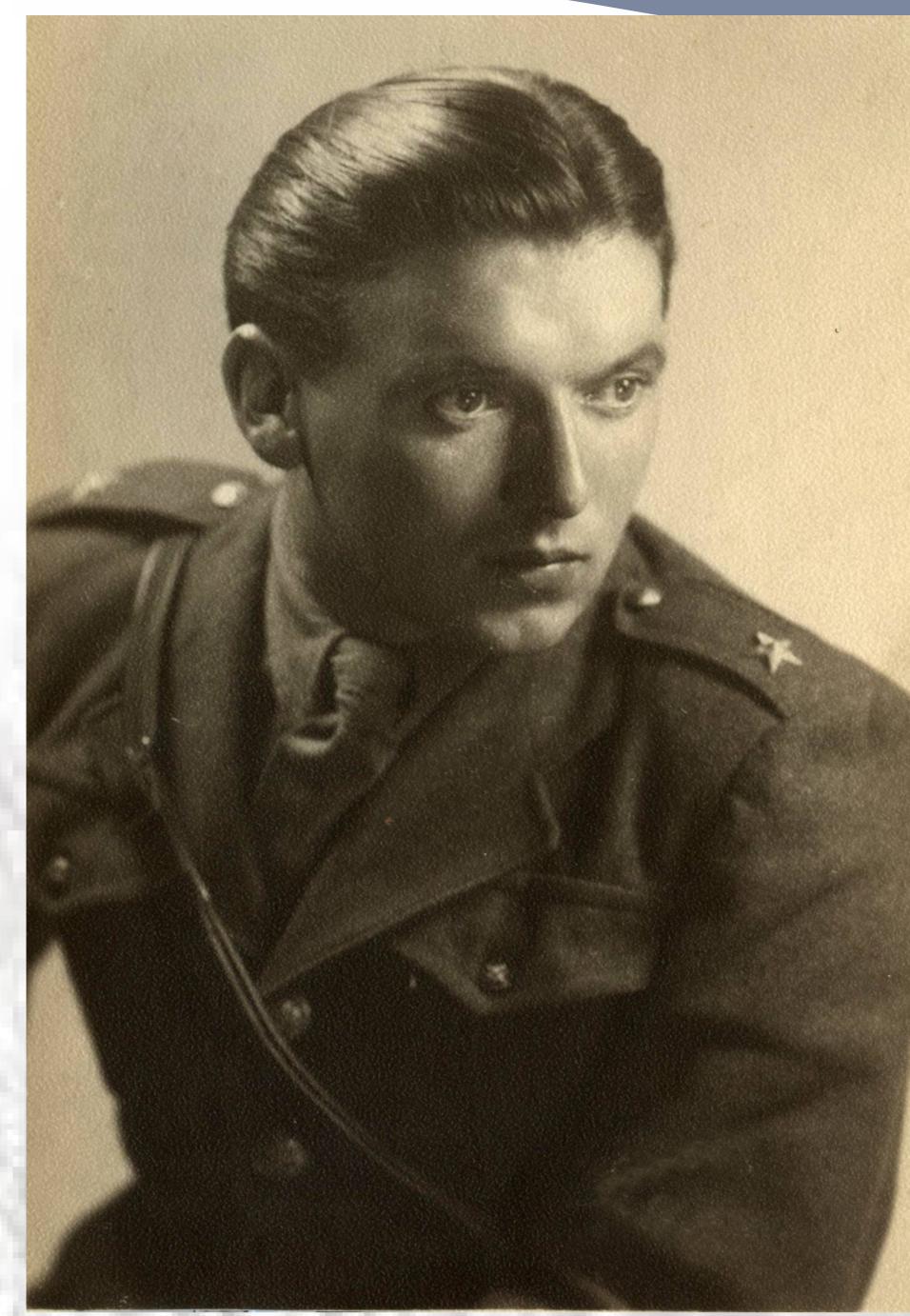

ZDŠ Mudroňova Prešov, trieda IV.A, školský rok 1977 - 1978

Tarjányi

Vojnové roky 1941-1945

V októbri 1941, keď odmieta v obci Lipová založiť miestnu organizáciu Hlinkovej slovenskej ľudovej strany, narukoval do Slovenskej armády. Pôsobí v Bardejove, v pechotnej škole v Pezinku, škole pre dôstojníkov v zálohe v Bratislave, a napokon v Dolnom Kubíne. V máji 1943 v hodnosti desiatnika ašpiranta odchádza na východný front do oblasti Geničesk pri Azovskom mori.

Dňa 1. októbra 1943 v oblasti Askania – Nova jeho čata dezertovala, prebehla k Červenej armáde. Zajateckú anabázu skončil v tábore Usmaň vo Voronežskej oblasti. Po príchode z Buzuluku ho v Jefremove prijali do 2. paradesantnej brigády formujúceho sa 1. československého armádneho zboru. Pracoval na štábe brigády ako tlmočník. Po absolvovaní paradesantného výcviku v Jefremove, ktorý sa začal začiatkom januára 1944 a ukončil sa koncom apríla 1944, presunul sa do Proskurova, kde zastával v hodnosti podporučíka rôzne funkcie. V máji 1944 pri nemeckom leteckom útoku bol ranený do ruky, čo ho poznačilo na celý život. Brigáda odchádza na pomoc Slovenskému národnému povstaniu. Zúčastnil sa bojov ako veliteľ roty pri Besko, Krosne a Krosčenku v Poľsku. Po pristáti na letisku Tri duby zúčastňuje sa bojov vo Víglaši, Zvolenskej Slatine, Zvolene, Banskej Bystrici, Donovaloch, až po ústup do hôr. Pri Telgárte, kde prebiehali najťažšie boje, bol zajatý Nemcami a transportovaný do Popradu. So skupinou niekoľkých vojakov sa mu podarilo ujsť smerom na Torysky – Nižné Repaše. Pri prechode frontu v januári 1945 sa stretol so svojou brigádou, s príslušníkmi 1. čsl. armádneho zboru s práporom, ktorého veliteľom bol jeho známy škpt. Ludvík Engel. S práporom bojoval o Levočské kúpele až po postup k Liptovskému Mikulášu. Po prelomení frontu pri Liptovskom Mikuláši, za súčinnosti so sovietskymi jednotkami, postupovali na Prahu. Svoju ťažko prežitú cestu počas druhej svetovej vojny ukončil 17. mája 1945 v Prahe. V decembri 1946 sa vracia do Prešova.

Viliam Tarjányi, vojak Slovenskej armády, rok 1941

Viliam Tarjányi, pechotná škola Pezinok, rok 1942

por. Viliam Tarjányi, veliteľ roty, pred odletom na SNP, Krosno, september 1944

Aj počas druhej svetovej vojny ho sprevádza hudba. Jeho nadanie v hre na husliach a veľmi dobrá znalosť ruského jazyka mu pomohli prežiť vojnu. V polovici februára 1944 navštívila 2. paradesantnú brigádu v Jefremove Československá vládna delegácia z Moskvy, ktorú tvorili vyšlanec Československej republiky v ZSSR Zdeněk Fierlinger, poslanec a predstaviteľ Moskovského odboja Klement Gottwald a poslanci M. Kopecký a Marko Čulen. Pri posedení ako pobočník veliteľa brigády a hudobník na požiadanie zahral so svojím orchestrom prítomným pesničku, ktorú si vybral Klement Gottwald „A ja som z Oravy debnár...“. V Jefremove sa zoznámil s Vítom Nejedlým, skladateľom, dirigentom a zakladateľom Armádneho umeleckého súboru v ZSSR, ktorý so svojím súborom v brigáde hostoval. Vo februári 1944 v kolovej sále Domu sovietov v Moskve číta v ruskom jazyku pozdravný telegram prezidentovi Benešovi a vystupuje tu i ako huslista. V Moskve sa stretáva so Zdeňkom Nejedlým, za ktorým prichádza spolu s Vítom Nejedlým so žiadosťou zostať v armádnom súbore. To sa však nepodarilo, keďže neboli uvoľnený z brigády.

Fragmenty z obdobia pôsobenia Viliama Tarjányeho v 2. paradesantnej brigáde počas druhej svetovej vojny zachytávajú v zápisoch a spomienkach frontového typografa Pavla Turza v knihe „Bojisko voňalo olovom“. Vladimír Levora v knihe „Ze stalinských gulagu do československého vojska“, v ktorej sú opísané skutočnosti z Československej armády a Slovenského národného povstania, spomína na stretnutie s Viliamom Tarjányim, spoločne prežité roky v paradesantnej brigáde. Po ukončení druhej svetovej vojny obaja sa niekoľkokrát stretli a zostali veľmi dobrými kamarátkmi.

Viliam Tarjányi, vojak Slovenskej armády, rok 1942

Po skončení 2. svetovej vojny, Praha, rok 1945

Tarjányi

Záujmová umelecká činnosť, mimoškolská činnosť

Celý život sprevádzala Viliama Tarjányho hudba a spev. Popri krásnom, ale náročnom povolení učiteľa, začína od začiatku učiteľovania mimoriadne záslužnú a veľmi úspešnú cestu v mimoškolskej oblasti.

Zmysel hudby našiel vo výroku Ludwiga van Beethovena, „Hudba musí vykresať oheň z duše človeka“, ktorého obdivoval ako skladateľa aj ako človeka. Dirigentskými vzormi mu boli americký hudobný skladateľ, dirigent, pedagóg a popularizátor hudby Leonard Bernstein. Z českých svetových velikánov Václav Neumann, dlhodobý šéfdirigent Českej filharmónie. Veľký vplyv na jeho dirigovanie mal slovenský dirigent, hudobný skladateľ, pedagóg Ľudovít Rajter, s ktorým sa osobne poznal. V oblasti dychovej hudby, v ktorej Viliam Tarjány dosiahol najvýraznejšie úspechy, mu bol blízky český dirigent a skladateľ Jindřich Praveček, s ktorým udržiaval veľmi dobrý, priateľský vzťah a slovenský nestor dychovej hudby, hudobný skladateľ, pedagóg Karol Pádivý, s ktorým si dopisoval a vymieňal navzájom skúsenosti a poznatky z oblasti dychovej hudby.

Po dlhé roky bol organizátorom hudobného života v Prešove a členom rôznych vokálnych a inštrumentálnych súborov pôsobiacich v meste Prešov. Jeho mimoškolskú činnosť je potrebné rozdeliť na dve časti, a to na prácu s dospelými kolektívmi a na prácu s detskými kolektívmi. Každá práca má svoje osobitosti a zvláštnosti, no Viliam Tarjány predsa len radšej pracoval s detskými kolektívmi, ktoré boli podľa jeho mienky disciplinovanejšie, poslušnejšie a chápavejšie.

V rámci mimoškolskej činnosti je meno Viliam Tarjányi nezanedbateľným, výnimočným pojmom na Slovensku. K jeho nesporné veľkým odborným kvalitám treba pripisať hodnotu človeka, učiteľa, muzikanta telom aj dušou. Jeho pedagogické a odborné schopnosti prispeli k výchove niekoľkých profesionálnych muzikantov, hudobných skladateľov a muzikológov.

Bol členom poradného zboru pre dychové orchestre Osvetového ústavu Bratislava. Rada Východoslovenského krajského národného výboru, odbor kultúry v Košiciach menovala Viliama Tarjányho za člena Krajskej rady záujmovo-umeleckej činnosti. Bol členom porôtu na súťažiach zborového spevu, predsedom porôtu pri prehrávkach rôznych súborov, viedol semináre a školenia pre amatérskych dirigentov na krajskej úrovni.

Získal úctu, uznanie a meno v kruhoch velikánov slovenskej dychovej hudby Michala Galovca, Adama Hudeca, Júliusa Letňana, Karola Pádivého, Gejzu Príbelu, Antona Petríka. Obdiv vzbudil aj u českého maestra dychovej hudby Jindřicha Pravečku.

Bohaté odborné skúsenosti a veľmi úspešné pôsobenie v mimoškolskej činnosti Viliama Tarjányho boli zúročené nielen v oblasti dychovej hudby, ale aj v speváckych zboroch.

Spevácky zbor pri Pedagogickej škole K.Gottwalda v Prešove

Spevácke zby

Počas štúdia na Ruskom učiteľskom ústave v Prešove v rokoch 1933/1934 – 1937/1938 spieval v speváckom zbere a neskôr sa stáva vicedirigentom.

V školskom roku 1951/1952 nastupuje na Pedagogickú školu Klementa Gottwalda v Prešove, kde bola mimotriedna záujmová činnosť na vysokej úrovni. Na škole vedie spevácky zbor.

Ocenenie bývalých dirigentov Spevokolu Moyzes, pri výročnom koncerte, šiesty zľava Viliam Tarjányi

Spevokol Moyzes s orchestrom

Moyzes:

História Spevokolu učiteľov Prešovského okresu - Moyzes, začína písť svoju kapitolu 26. apríla 1946 pod vedením zbormajstra Jozefa Sošku. Viliam Tarjányi od roku 1948 začína pôsobiť v Spevokole Moyzes ako zástupca

dirigenta. Od roku 1952 vystupuje Spevokol Moyzes s vlastným 32-členným orchestrom, ktorého zakladateľom bol Viliam Tarjányi. V roku 1953 sa podieľa ako zástupca dirigenta na mimoriadnom úspechu v rámci celoštátnej súťaže Ľudovej uměleckej tvorivosti v Brne, kde spevácky zbor obsadił vo veľmi silnej konkurencii druhé miesto. Jadro spevokolu v tom čase tvorili študenti Pedagogickej školy Klementa Gottwalda. Od roku 1954 až do roku 1958 bol dirigentom Prešovského speváckeho zboru Moyzes. V roku 1958 zastáva v zbere funkciu organizačného referenta a zástupcu dirigenta do roku 1960. Po roku 1960 činnosť speváckeho zboru Moyzes úplne zanikla. V roku 1963 sa Spevokol Moyzes zlúčil so Spevokolom učiteľov Prešovského okresu. Umeleckým vedúcim sa stal Gabriel Popovič, ktorý absolvoval v roku 1966 so spevokolom prvý veľmi úspešný zahraničný zájazd do Juhoslávie a vicedirigentom bol Viliam Tarjányi. Dňom 1. 1. 1967 bol Viliam Tarjányi menovaný riaditeľom Okresného osvetového domu v Prešove ako externý pracovník a poverený vykonávaním práce v Spevokole učiteľov Moyzes ako vicedirigent. Svoju aktívnu, úspešnú, dlhoročnú činnosť v speváckom zbere Moyzes ukončil koncom roka 1967. V období pôsobenia v speváckom zbere prešiel Viliam Tarjányi rôznymi funkiami, ako spevák, člen orchestra, korepetítör, vicedirigent a dirigent.

Červená šatka:

Po príchode na Jedenáštročnú strednú školu na Mudroňovej ulici v Prešove v roku 1961 ako učiteľ hudobnej výchovy zakladá detský spevácky zbor Červená šatka, ktorý viedie až do školského roku 1977/1978, keď odchádza do dôchodku. Za krátku dobu sa zo speváckeho zboru stáva reprezentačné teleso, ktoré vystupuje nielen na školských podujatiach, ale aj v rámci okresu Prešov, bývalého Východoslovenského kraja i celého Slovenska. Po repertoárovej stránke bol zbor vždy objavný. Zvládal i náročnú polyfóniu, čo sa prejavilo na rôznych súťažiach zborového spevu, (celoslovenská prehliadka detských súborov súťaže tvorivosti mládeže a pracujúcich, okresné súťaže záujmovej uměleckej činnosti v kategórii vyspelých súborov, krajské kolá záujmovej uměleckej činnosti v detskom zborovom speve) kde získaval najvyššie umiestnenia.

Detský spevácky zbor bol súčasťou prvej časti spevohry Pietro Garinei – Sandra Giovanini „AMORE MIO“ alebo Pohnuté udalosti mladého manželstva, muzikál v dvoch častiach, ktorého premiéra sa konala v DJZ Prešov, 25. novembra 1966.

Počas svojho pôsobenia naštudoval viacero skladieb, väčšinou a' capella, ale aj so sprievodom klavíra, akordeónu, sláčikového a dychového orchestra. V speváckom zbere sa vystriedalo za 17 rokov skôro dvadsať dievčat a chlapcov. Mnohí z nich sa venovali a venujú profesionálne alebo poloprofesionálne zborovému spevu ako speváci, dirigenti, korepetítori.

Spevácky zbor Červená šatka s orchestrom, rok 1961

Spevácky zbor Červená šatka pri vystúpení v PKO, rok 1969

Spevácky zbor Červená šatka, rok 1971

Tarjányi

Dychové orchestre

V máji 1944 pri nemeckom leteckom útoku bol Vilim Tarjányi ranený do ruky, čo ho poznačilo na celý život. Tri prsty ľavej ruky už nemohli dobre plniť svoju úlohu pri hre na husliach, a preto Vilim Tarjányi po skončení druhej svetovej vojne prechádza k dychovým nástrojom. V rámci hudobnej školy sa dva roky učí v hre na trombón u Karla Gřibeka a súkromne sa zdokonaľuje u Frantu Šimka. Tento prechod v hre na dychové nástroje znamenal pre Vilima Tarjányho nečakaný prerod a smerovanie v muzikantskom živote, ktorý sa neskôr ukázal ako obrovským benefitom pre oblasť dychovej hudby na Slovensku.

Dychová hudba Robotníckeho kultúrneho spolku

V roku 1919 vzniká v Prešove Robotnícky kultúrny spolok z radov členov sociálno-demokratickej strany v rámci samovzdelávacieho krúžku, v ktorom roku 1920 vzniká hudobný súbor a dostáva názov Robotnícka hudba. História dychovej hudby tohto spolku, ktorého zakladateľom a dirigentom sa stáva Ján Pöschl, sa začína v roku 1921. Prvé vystúpenie má hudba 18. marca 1921 pri príležitosti 50. výročia Parízskej komúny a 2. výročia diktatúry proletariátu v Maďarsku. Vlastná história dychovky sa začína dňom 1. mája 1921, keď vyrukovala do prešovských ulíc a o piatej ráno zaznel po prvý raz prvomájový budíček.

Plných štyridsať rokov svojho života Ján Pöschl zasvätil Dychovej hudbe Robotníckeho kultúrneho spolku, s ktorým prežil krásne, ale aj ťažké roky. Bol velebený, ale aj prenasledovaný, za svoj postoj a sympatie k robotníkom získal prezývku Červený kapelník. V meste Prešov sa Ján Pöschl natrvalo usadil po skončení prvej svetovej vojny ako mladý začínajúci hudobník vo veku 29 rokov. Veľmi úzko spolupracoval s Mikulášom Moyzesom, s ktorým vyrastal v susedstve. Ján Pöschl býval na Hornej okružnej, dnes Vajanského 55 a Mikuláš Moyzes pod vodárenskou vežou, dnes na Metodovej ulici 13.

Od 29. augusta 1951 Vilim Tarjányi stal sa členom dychovej hudby Robotníckeho kultúrneho spolku a pôsobil v tomto hudobnom telese zo začiatku ako hráč na tenor a barytón. Na návrh Jána Pöschla bol za zástupcu kapelníka od 1. septembra 1959 zvolený Vilim Tarjányi, ktorého práve Pöschl zasvätil a vychoval ako dirigenta, svojho nástupcu. Spočiatku to bola viac-menej čestná funkcia a k dirigentskému pultu sa dostal Vilim Tarjányi až po smrti Jána Pöschla.

Ján Pöschl zomrel 5. 9. 1961 a po jeho smrti bol Vilim Tarjányi vymenovaný od septembra 1961 za dirigenta dychového orchestra Robotníckeho kultúrneho spolku.

Vznikom Mládežníckeho dychového orchestra ODPaM Prešov Vilim Tarjányi dopĺňa dychový orchester Robotníckeho kultúrneho spolku o mladých hudobníkov. V období 1961 až 1978 účinkovalo v dychovom orchestri RKS, vďaka Vilimovi Tarjányimu, 63 mladých muzikantov. Nový prílev veľmi kvalitných hráčov na dychových nástrojoch umožnil napredovanie orchestra, zvýšila sa umelecká úroveň, repertoár sa obohatil o náročné skladby. Dôkazom toho bolo, že v roku 1964 navštívil dychový orchestra RKS bratislavský filmový štáb populárno-vedeckého oddelenia s režisérkou Vierou Polakovičovou a natočil krátkometrážny film Deň sviatočný. Obsahovo bol film zameraný na prácu Zboru pre občianske záležitosti, so zábermi programovej činnosti dychového orchestra RKS. Zábery boli nakrúcané v skúšobni orchestra aj v uliciach mesta Prešov. Film bol premietaný v kinách mesta. Niektorí členovia dychového orchestra RKS sa stali ešte raz „filmovými hercami“. Počas celého leta v období júl – august v roku 1964 boli súčasťou nakrúcania celovečerného filmu Obchod na korze. Dychový orchester denne vyhral v miestnom parku v Sabinove. Žiaľ, zvukové nahrávky sa nevydarili, a tak hudobné ukážky z promenádnych koncertov, ktoré originál nahral dychový orchester RKS, boli nahradené profesionálnym orchestrom, a to filmovou hudbou skomponovanou Zdenkom Liškom.

Dychový orchester RKS, rok 1965

Niekto členovia Mládežníckeho dychového orchestra ODPaM a dychového orchestra RKS, ako účinkujúci vo filme Obchod na korze, rok 1964

Obchod na korze ako prvý česko-slovenský film získal cenu americkej Akadémie filmových umení a vied (Oscar) za najlepší cudzojazyčný film v roku 1966.

Počas pôsobenia Vilima Tarjányho vo funkcii vedúceho a dirigenta dychového orchestra Robotníckeho kultúrneho spolku (1961 – 1967) získal dychový orchester najvyššie vyznamenanie za Zásluhy o výstavbu udelené prezidentom ČSSR dňa 30. apríla 1965.

Dychový orchester RKS pri natáčaní krátkometrážneho filmu Deň sviatočný, pod vedením Vilima Tarjányho, jar 1964.
V popredí režisérka filmu p. Polakovičová

Dychový orchester RKS, 1. máj 1976

Tarjányi

Dychové orchestre

Dychový súbor Červená šatka:

V päťdesiatych rokoch 20. storočia existovala v Prešove jediná civilná dychová hudba – Robotnícky kultúrny spolok. Svojou umeleckou úrovňou inšpirovala a podnietila myšlienku založiť detský dychový orchester, ktorý by postupom času dopĺňal rady mestskej hudby a prispieval k prirodzenej generáčnej výmene hudobníkov. Touto myšlienkou sa ako hráč na tenor a barytón v dychovej hudbe od začiatku svojho pôsobenia v Robotníckom kultúrnom spolku zapodieval Viliam Tarjányi. V školskom roku 1959/1960 sa mu tento sen a túžba ako učiteľovi, ktorý pôsobil na Jedenáštročnej strednej škole na Mudroňovej ulici, splnil.

Prvého septembra v školskom roku 1959/1960 zakladá Viliam Tarjányi na Jedenáštročnej strednej škole na Mudroňovej ulici pioniersky dychový súbor Červená šatka. Prvými členmi dychového orchestra boli žiaci Jedenáštročnej strednej školy na Mudroňovej ulici. Vo vyučovacom procese bolo 40 žiakov, z čoho 21 bolo pionierov z tried VI. – IX. ročník a 19 zväzákov z tried IX. – X. ročníka. Viliam Tarjányi mal už veľké skúsenosti v oblasti dychovej hudby, pretože od 29. augusta 1951 bol členom dychovej hudby Robotníckeho kultúrneho spolku a pôsobil v tomto hudobnom telesse zo začiatku ako hráč na tenor a barytón.

V decembri 1959 došli hudobné nástroje v cene cca 60 tisíc korún. V začiatkoch pomáhal pri výchove prvej generácie mladých Ján Pöschl, riaditeľ Hudobnej školy v Prešove a Ján Burgr, tajomník a učiteľ Hudobnej školy v Prešove, ktorý sa podujal vyučovať deti v hre na klarinete. Vďaka patrí por. Jánovi Holoubkovi, kapelníkovi Vojenskej dychovej hudby v Prešove a vojenským muzikantom z vojenskej hudby, ktorí vypomáhali pri výučbe do septembra roku 1960. Celá umelecká, organizačná činnosť a zodpovednosť za prípravu spočívala na pleciach Viliama Tarjányho.

V apríli 1960 sa zúčastnil Mestského kola Súťaže tvorivosti mládeže v Prešove, kde obsadiл prvé miesto v odbore hudba. 1. máj 1960 je pre dychový súbor Červená šatka pamätný. Tridsať mladých ľudí vo veku 13 – 18 rokov, z toho sedem dievčat, s umeleckým vedúcim a dirigentom Viliamom Tarjányim sa predstavilo po prvýkrát verejnosti. Tri rezké pochody naznievali ulicami mesta Prešov.

Dychový súbor Červená šatka - Krajské kolo STM, apríl 1961

Dychový súbor Červená šatka, 1. máj 1960

Nasledovali vystúpenia v Prešove aj v širokom okolí – Kapušany, Lada, Nemcovce, Hanušovce, Bystré, Čierne. V PKO Prešov dychový súbor Červená šatka pravidelne vystupoval na nedelňajších detských predstaveniach, zvaných „Farebné skielka.“ Na 5. ročníku Krajského kola Súťaže tvorivosti mládeže, ktoré sa konalo v dňoch 6. – 8. apríla 1961 v Prešove, obsadiл dychový súbor spoločne s detským speváckym súborom pri Jedenáštročnej strednej škole na Mudroňovej ulici prvé miesto a bol krajskou porotu navrhnutý do Ústredného kola STM v Prahe. V priebehu dvoch rokov od vzniku bol tento postup, umelecký rast dychového súboru Červená šatka, mimoriadnou vzácnosťou, niečo výnimočné v rámci vtedajšieho Východoslovenského kraja.

Vystúpenie v areáli OZKN v Prešove, rok 1960

Medzinárodný deň detí, rok 1960

V školskom roku 1961/1962 Dychový súbor Červená šatka pri Mudroňovej ulici prechádza pod strechu Okresného domu pionierov a mládeže Prešov, kde sa udomáčnuje na dlhé obdobie pod názvom Mládežnícky dychový orchester Okresného domu pionierov a mládeže Prešov.

Mládežnícky dychový orchester ODPaM Prešov, rok 1962

Tarjányi

Tariq Ali